

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

ADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET. * SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

<p>Kéziratok és szakkérdések a szerkesztőség címére küldendők.</p> <p>Előfizetési díjakat és hirdetésüket az Országos Halászati Egyesület Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11. II. emelet 215.) fogadja.</p>	<p>MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN. Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 12 pengő.} \\ \text{Fél évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{array} \right.$</p> <p>Allami alkalmazottaknak 50 %-os kedvezmény jár.</p>	<p>Verantwortlicher Redakteur: Dr. Emil Unger.</p> <p>Administration: Ungarischer Landesfischerei-Verein, BUDAPEST, Kossuth Lajos-tér 11. II. 215.</p>
<p>Szerkesztőség: Budapest, II., Herman Ottó út 15. sz. I. Kir. Halélettani és Szennyvíztisztító Kísérleti Allomás.</p>	<p>HALÁSZAT — (FISCHEREI) FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI Organ des Ungarischen Landesfischerei Vereins Budapest.</p>	<p>Redaktion: Kgl. Ung. Ver-suchsstation für Fischerei-biologie und Abwässer-beitigung, Budapest, II., Herman Ottó-út 15. sz.</p>

ARTALOM: — Hazai pisztrángtenyésztésünk irányelvei és kilátásai. *Dr. Mika Ferenc és dr. Varga Lajos.* — A „Fogas”. (Levél a szerkesztőhöz). *Dr. Goszthony Mihály.* — Társulatok — Egyesületek. — Újdonságok — Vegyesek — Árjegyzés — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Richtlinien und Zukunft der ungarischen Forellenzucht. — Der „Fogasch”. (Brief zum Schriftleiter). — Gesellschaften und Vereine. — Neuigkeiten — Fischpreise — Annoncen.

Hazai pisztrángtenyésztésünk irányelvei és kilátásai.

Írták: *Dr. Mika Ferenc és Dr. Varga Lajos (Sopron).*

Csendes folyású részeken tegyük ki őket, mert a szállító alkalmával megviselt halaknak eleinte nyugalomra van szükségük. Az alkalmas területeket még a kihelyezés előtt előljük ki, nehogy időnként keresgéléssel kelljen eltöltenünk a szállítványnak esetleg megárló a késedelem. Az ivadékok hamarosan kibevri a szállítás fáradalmait. Ilyenkor már nem árt nekik az élénkebb folyású víz, sőt előszeretettel elhelyezkednek el a frissen áramló vízben. A szenge ivadék ehé szikzacskója ellenére is igen fűrgen mozog a vízben, ámulatos ügyesen tud kilérni a le sodrás veszedelmei, kövek, kavicsok hézagai közé bujva. Ezért a koronként bekövetkező kisebb áradások is kevesebb kárt tesznek ennük, mint ahogy azt általában hinni hajlandók vagyunk. Amde az olyan vizek, amelyek már minden közepes erősségű esőzés után is megdagadnak, vagy kiöntenek, egyéb közvetve ható tényezők folytán is, alkalmatlanok az ivadékok felnevelésére.

A kihelyezés alkalmával különösen ügyelnünk kell arra, hogy az ivadékok ne érje hirtelen hőmérsékletváltozás. A halak igen érzékenyek a meghűléssel szemben, mert szervezetük nem rendelkezik olyan hőszabályzó berendezésekkel, amelyek őket a gyorsan bekövetkező hőmérsékletváltozásoktól szemben megvédnék. A halvak különösen érzékenyek a hirtelen bekövetkező 3 C-nál nagyobb különbség már áros következményekkel járhat. A szállító edény vize, a szállítás alatt rendszerint felmelegszik. Hőmérő segítségével állapítsuk meg annak és új lakóhelyük vizének hőmérsékletét. Lassú 5-10 perces időközönként történő feltöltéssel fokozatosan egyenlítsük ki a különbséget.

Az ivadékokat ne öntsük ki a szállítóedényből, hanem kisebb nyéllel ellátott lapos tüll-háló segítségével merjük ki onnan és helyezzük ki a vízbe.

Arra nézve, hogy mennyi ivadékokat helyezhetünk ki egy helyen, nincs pontos szabály. Ha az ivadék számára elegendő táplálék mennyiség áll rendelkezésre, pl. táplálékadás forrásereken, a szobajöhető vízszakasz minden m²-re 2-3 db. szenge ivadékokat számíthatunk. Ha vízünk 3-4 méternél szélesebb, ami elég ritka esél, csökkentenünk kell a számot, mert a táplálékul szolgáló állati szervezetek legnagyobb részét a parti öv termeli. A gyorsan folyó vizekbe is kevesebb ivadékokat helyezhetünk ki, mert ezekben a kis halaknak több táplálékra van szükségük, hogy a megerőltető mozgáshoz szükséges energiamennyiséget pótolni tudják. A tiszta vizű árnyékos erdei patak, vagy a gyér növényzetű forrásmeder kevesebb táplálékot termel, mint a kultúrterületen átfolyó víz. A pisztrángivadék az előbbieken főleg a víz felszínére szálló, vagy hulló rovarokból táplálkozik, ez a táplálék mennyiség pedig meglehetősen bizonytalan. A magasabb fekvésű vidék vizei is kevesebb ivadék eltartására alkalmasak. Az ivadék számára szükséges táplálékot ezekben is csak kisebb részben fedezi a víz állatvilága. Jórésztük pl. a kérész-álcák, kövek alatt él és ezért az ivadék nem igen férfközik hozzájuk.

Mint azt fentebb említettük, az ivadék nevelésére szánt szakaszokon már előzetesen keressük ki azokat a helyeket, amelyek az ivadék kihelyezésére alkalmasak. Ha úgy találjuk, hogy a rendelkezésre álló tér elégtelen, mesterséges beavatkozással kibővíthetjük. Jelenlő en nagyobb terület azonban csak nagyobb munkával segítségével nyerhetünk, amelynek költsége rendszerint a gazdaságosság rovására esik. A tápláléktermelést kisebb beavatkozás révén fokozhatjuk. Legtöbb esetben elegendő, ha az ivadék kihelyezésére szánt szakaszokon néhány méteres vak oldalágakat

vagy öblöket ásunk, vagy kiszélesítjük a medret, hogy ezáltal meg sekélyesebb vízállást nyerjünk. A csendes folyású, sekélyebb vagy álló vízrészeken hamarosan gazdag állati élet fejlődik ki.

Az előadásunk során már ismertetelt trágyázással is kísérletet tehetünk. Az ivadékok nevelésére szánt vízrészeken természetesen tápláléktermelését a növényzet is kedvezően befolyásolja. Igen jó ószolgálatot tesznek e téren: a mocsárhúr (*Callitriche verna* L.) télen is zöld, vizalá merülő kuszó telepei, a kisebb sekély forrás vizekből kiemelkedő, a mélyebb vízben részben alámerült, keskenylevelű békaorsó (*Sium erectum* Huds.), a tisztavízű forrásokban élő fodroslevelű vizitorma (*Nasturtium officinale* R. Br.) a vízi-kakukteherjék (*Veronica anagallis aquatica* L.) a dóréce (*Veronica beccabunga* L.) stb.

Az elsorolt vizinövények jelenléte a pisztrángivadékok jó fejlődése szempontjából nélkülözhetetlen; ezért ahol hiányoznak, különösen a mesterséges beavatkozással nyert helyeken, okvetlenül meg kell telepítenünk őket. Elsősorban a keskenylevelű békaorsót, amely a felsoroltak között kétségtelenül a leghasznosabb. Levélzete a vizet csak könnyen árnyékolja, nem zárja el a napsugártól, a levélszáraz szűrőként működnek és felfogják a különböző törmelék anyagot. Nagyon hasznos az ivadékok kihelyezésére szolgáló helyeket a főfolyástól sűrű és jóval a vízszint fölé emelkedő drótfonattal vagy ráccsal elzárni, hogy ezzel meggátoljuk a nagyobb halak behatolását. Nagyon kell ügyelnünk azonban arra, hogy a bezárószerkezetet hordalék anyag ne tömje el. A vízszakasz lezárása után a mélyedésekben esetleg meghúzódó nagyobb halakat fogjuk ki hálóval. Az ivadékok sorában okozott pusztításuk megdöntheti egész számításunkat. A magasabb vidékek gyorsabb folyású vizeiben a botos köllönte (*Cottus gobio* L.) és valószínűleg a jóval ritkábban előforduló cifra köllönte (*Cottus poecilopus* Heck.) is a pisztrángivadékok legnagyobb ellensége. Ez a kavicsos fenekű, sekély vízállást kedvelő, kistermelű, legfeljebb 20 cm-re, rendszerint azonban csak 14-15 cm-re növekvő hal gyakori a pisztráng ivási területén. Nappal kövek alá, parti üregekbe húzódva mozdulatlanul fekszik a vízfenéken és csak naplemente után jár táplálék után. Nem uszik, hanem csuszka halad, közbe-közbe rövid, gyors ugrásszerű mozdulatokat végez. Rendkívül falánk, az eleven mozgótáplálékot előszeretettel fogyasztja. Étvágyának nemcsak az ikrából kikelt, hanem a fejlettebb ivadékok is áldozatul esik. Szája öblös, mélyen hasított, egészen a szem vonala alá érő és így a 6-8 cm. hosszúságú pisztrángot is legyűri, a legnagyobb pusztítást azonban a zsenge ivadékokban végzi. Ezért a pisztrángos vizek tulajdonosainak elemi érdekük, hogy ezeket a rablókat lehetőség szerint eltávolítsák az ivadékok kihelyezésére szánt szakaszokról, valamint a pisztráng ivási területéről. Emelgessük fel sorra óvatosan a nagyobb köveket, némi gyakorlat után felismerjük a fenéken mozdulatlanul lapuló nagyfejű halat, bár elég tökéletes mimikrával rendelkezik a testének márványozott színe mindig hozzá hasonlóan a környezetéhez. Apró szigonnyal könnyen felnyársalható, de kézzel is elfoghatjuk. Erdélyben a nép szigonyként botbaütött közönséges evővillát használ. Herman Ottó innen származtatja nevét (botos köllönte). Rámegy a gilisztaival felcsalizott horogra is. A legkiadósabban háló segítségével fogható. Igen jól bevált erre a célra a sűrű szemű szárnys varsa. Ezeket lehetőleg a növényzettel benőtt helyeken állítsuk fel, mert azok sűrűjét a köllönte esti kalandozásai során okvetlenül átkutatja. Fogására ezenkívül az u. n. farkasháló is sikerrel felhasználható. A fél abroncsra ráfogott, hegyesedő csúcsba futó és a vízfolyás ellenébe beállított nyeles hálóba, a zubogó fa segítségével felzavart köllönte, a víz sodrával belerohan és bentszorul. Ha nem tudjuk kiirtani, vagy legalább is nagyon meggyéríteni sorait, ajánlatos az ivadékok kihelyezésére szolgáló és előzetesen lezárt szakaszon legalább egy nyáron át nagyobb pisztrángokat tartani. Azok étvágyának a köllönte hamarosan áldozatul esik. A köllönte nem tud szaporodni. Mint minden ivadékokat gondozó halnak, aránylag kevés számú ikrája van; ezért erősen keresztlátszó irtása hosszabb ideig hatékony marad. Megjegyzendő, hogy a köllönte husa igen jóízú, bár kemény; megfőzve pirosassá válik. Valamikor, különösen a külföldön kedvelt és keresett inyencfalat volt.

Az ivadékok többi ellenségéről egy későbbi fejezet során még részletesen megemlékezünk.

A pisztrángivadékok a felnőttekhez hasonlóan rejtőzködő életet folytat, ezért nem kell aggódnunk, ha nem látjuk őket; arról, hogy nem tűntek el, a sötétség leáll a után könnyen meggyőződhetünk, ha erősebb világítású villanylámpa fényénél átkutatjuk azokat a szakaszokat, ahol kihelyeztük őket.

A zsenge ivadékkal történő halásítás mindenütt sikerrel jár, ahol azt a geológiai és hydrobiológiai helyzet megengedi. Egyaránt eredményes az újvizek benépesítésénél, vagy a már meglévő hozamának fokozása céljából. R. Seez közli, hogy az angol statisztikai adatok szerint a zsenge ivadékkal történő behalásítás sokkal kedvezőbb eredményre vezetett, mint amikor fejlettebb példányokat használtak fel. Azzal a körülménnyel, hogy a zsenge ivadékok a szabad vízben jelentősen nagyobb százalékban pusztul el, mint a mesterséges környezetben, szemben áll az eljárás olcsósága és így a termelés gazdaságossága a beszerzésre fordított áldozat csekélysége folytán biztosítva van. Azt se hagyhatjuk egészen figyelmen kívül, hogy a zsenge ivadékok kihelyezése révén vizünk azon részeinek táplálék termelő képességét is kihasználjuk, amelyeket a legtöbb esetben éppen sekély voltuk miatt magunk számára nem hasznosíthatunk.

Az olyan vizek benépesítésére, amelyekben a zsenge ivadékok kihelyezésére alkalmas helyek hiányoznak és ilyeneket mesterségesen sem lehet létesíteni, a tenyészetekben nevelt fejlettebb ivadékok kihelyezése a célravezetőbb eljárás. Nem alkalmasak a zsenge ivadékkal történő halásításra pl. a magasabb hegységek vizei, ahol a hóolvadáskor követő árvizek május hó végéig is eltartanak és amelyeknek hideg vizében a táplálkozáshoz szükséges állati szervezetek is csak később fejlődnek ki. Nem jöhetnek tekintetbe az olyan vizek sem, amelyeknek medre egyenletesen mély, vagy mindenütt iszapos, vagy homokos. Nagyobb patakok, folyók mélyebb vízi középfolyásai a zsenge ivadékok számára nem nyújtanak alkalmas élelmet, ezért az ilyen vizek tulajdonosai, bérleti, ha területükhöz sekély mellékvizek nem tartoznak, csak fejlettebb ivadékkal halasíthatják be vizeiket. Tekintve, hogy a zsenge ivadékok kihelyezésével ért eredmény gazdaságosabb, nagyon ajánlatos a halasítást illetően megegyezni azokkal, akik a víz felső folyásain gyakorolják a halászati jogot. A felsőbb szakaszokon, kihelyezett ivadékok felnevelkedve lehúzódnak, eloszlik az alsóbb folyáson is és így végeredményben az egész vízterület hasznára szolgál.

A tenyészetben nevelt fejlettebb ivadékok az év bármely szakában kihelyezhetők a szabad vízbe. A halasításra azonban rendszerint mégis csak a tavaszi vagy az őszi hónapok alkalmasak, mert a messzebb távolságra történő szállításhoz a hűvösebb időjárás sokkal biztonságosabb. A kihelyezéshez a kora őszi időszakot általában kedvezőbbnek tartják, mert a nyáron talált bőséges táplálék környezetében az ivadékok jó erőállapotban vannak és így jobban teletelnek. Azonkívül az összes kihelyezett ivadékok tavaszig elegendő idő áll rendelkezésére ahhoz, hogy kellően megszokják környezetüket. Elhelyezkedve, a hóolvadással, később pedig a zivatarokat követő árvizekkel könnyebben dacol, mint a tavasszal kibocsátott ivadékok. A magasabb fekvésű vizekben tavasszal nincsen még elegendő táplálék, az akkor kihelyezett ivadékok keresgélnek kénytelen és utjain zsákmányul esik a nagyobb halaknak, köztük saját fajtársaiknak is. Mind-ezeken okok következtében az őszi időszak alkalmasabb időpont az ivadékok kihelyezésére, különösen ha azt is figyelembe vesszük, hogy az őszi ivadékok jelentősen olcsóbbak mint a tenyészetekben átteleltetett tavaszi ivadékok. Az ivadékok őszi történő kihelyezése mellett felhozott érvek között gyakran találkozunk azzal az állítással is, hogy ilyenkor az ivadékok kevesebb veszélynek vannak kitéve, mert a felnőtt pisztráng ivással lévén elfoglalva, beszűnteti a táplálkozást és így a kibocsátott ivadékokban nem tesz kárt. Ez az érvelés legalább is általánosságban nem helytálló. Az újabb megfigyelések szerint a pisztráng az ivás időszakában rendszerint csak igen rövid időre hagyja abba a táplálkozást; különösen az olyan vizekben, ahol nem kell hosszabb vándorutat tennie, hogy az ivás helyére jusson, a pete lerakására, illetve megtermékenyítésre fordított időt kivéve sohasem szűnik meg táplálkozni.

Ha az ivadékok nevelő tenyészet nem esik messze a halasításra váró víztől és így nem kell tartanunk a szállító viz túlságos felmelegedésétől, akkor a nyári időszak alatt is halasíthatunk. Az ivadékok a tenyészetekben június-július hónapokban már 3-7 cm-re és kb. ugyanannyi gr. súlyra növekedtek, tul van már azokon a vízfelületeken, amelyek a zsenge ivadékokat fenyegetik. A szabad vízben is jól megállja a helyét és az ebben az időben bőségesen található táplálék mellett rendszerint igen jól fejlődik. Ezért ez az eljárás is nagyon ajánlatos, ha vizünket a nyári időben nem fenyegeti vízhiány.

A kihelyezéseknél követendő eljárás azonos azzal, amit a zsenge ivadékokkal kapcsolatban mondtunk. A fejlettebb ivadékok természetesen nagyobb a térigénye, ezért a nyári ivadékokra darabonként 2-3 m², a nagyobb őszi vagy

vaszi ivadéokra pedig 4-5 m²vízterületet kell számításba venniük. A kihelyezésre a 30-40 cm. mély vízszakaszok alkalmasak. A vízfenék szerkezete közömbös.

A népesítés mértékének, vagyis a kihelyezendő ivadékok mennyiségének meghatározására pontos, általános érvényű szabályokat nem adhatunk. Ne feledjük el, hogy a halasítás esterséges beavatkozás, az adott viszonyokkal. Összhangra, míg célravezető és gazdaságos. Ha kevés utánpótlásról gondoskodunk, a termeléstől kevés eredményt várhatunk. Szint a tülhőven való számítás sem fokozza a termelést, sőt csökkentően hat. A halasítás mértékét a rendelkezésre álló tér mellett főként a víz táplálék-termelő képessége szabja meg. A gazdasági célkitűzést összhangba kell hozni a természeti viszonyokkal. Összhangra kell törekednünk, mert csak így biztosíthatjuk a legnagyobb hasznot. A rendelkezésre álló térrel, mint állandó jellegű tényezővel számolhatunk, ellentétben a víz tápláléktermelő képességével, amely változó és ingadozó, szoros összefüggésben állván a mindenkori időjárással. Ezért célunkat pontosan sohasem érhetjük el, legfeljebb megközelíthetjük.

(Folyt. köv.)

A „fogas”.

(Folyt. a szerkesztőhöz.)

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

A „Halászat” előző számában a „Fogas” című füzetéről ott lelkes és megleghangú ismertetés felhívta azokat figyelmüket a füzetre, akik a füzetet nem kapták meg. A füzetet ugyan ingyen küldötte szét kiadója. Könyvtárosi forgalomba, természetesen szerintem, nem is került. Mindebből nyilvánvaló, hogy a kiadó írásról van szó. Ez a megállapítás csak azért szükséges, hogy a füzet helyét a halászat irodalomban szabatosan megjelöljük s annak figyelembevételével szóljak róla. Nem alaminő tudományos dolgozatról van itt szó, hanem üzleti ásról. Erről szeretnék én is, mint a fogassüllő régi tenyésztője, és egyik legrégebbi mesterséges tógazda, igen tisztelt szerkesztő úr szíves engedelmével, valamit elmondani.

Azt persze senkitől sem lehet rossz néven venni, hogy a saját árúját dicséri. Különösen nem, ha az árú a dicséretet meg is érdemli, mint ahogy a jelen esetben a Balaton kitűnő halából valóban érdemes a hírverésre. Az is csak elismerést érdemel, ha valaki az ő különlegesnek hirdetett árúját mások árújától meg akarja különböztetni s erre módokat keres. A füzet szerzője ezt is megteszi, mikor kijelenti, hogy „mindegyes Fogast, kezdve a 30 dekástól, plombával láttunk el. erre a vásárlóközönség figyelmét felhívjuk, ami nem kis fáradságba és áldozatba került”. Ez minden esetre igen határozott és sikeres módja az árú védelmének.

Eddig tehát egyetérttek a füzetben foglaltakkal. De itt kezdődik aztán az, amit kénytelen vagyok, mint termelő, kiigazítani. Az t. i., hogy ha más vízből kikerült nagy süllőt „fogas” névvel illeti valaki, azt *névbitorlással* vádolja meg a füzet kiadója, id. Zimmer Ferenc halászmester, m. kir. kezeskedelmi főtanácsos úr.

Lássuk csak, hogy is áll ez a dolog. Igen tisztelt Szerkesztő úr azt mondja: „A „fogas” név használata azonban mindezek ellenére ma is valóban zavaros, amint a múltban is az volt. Ennek több oka van. Ez a név eredetileg a Balaton környékére szorítkozott; de csak az odavaló nagy példányokra. Régen a hatfontosokra, újabban a legalább másfél ilósokra. (Herman Ottó: A Magyar Halászat Könyve II. köt. 387., 663—665 és 669—670 oldal). A név irigyelt volt és ma is az; természetes hát, hogy régen elterjedt országszerte”. Állunk itt meg egy pillanatra. Az tehát nem kétséges, hogy a „fogas” név elterjedt országszerte régen! Hogy éppen irigységből-e, mint ahogy Szerkesztő úr állítja, azt már nem tudnám mondani. Ez egy egészen természetes nyelvi folyamat volt. „Egyedül a kihalt nép nyelve nem változik többé, az élő nép nyelve minden nyomon változik s örökké fog változni”. Itt már Kazinczy is (Orthologus és Neologus nálunk és más nemzeteknél). A Balatonban a „fogas” mindig nagy halat jelentett, amint azt Szerkesztő úr is megállapítja és soha nem jelentett halfajtát. Ezt Herman Ottó igen határozottan ismételte. Így van ez még ma is. Ép magyar nyelvérzékű vendéglős azt írja a Balatonon is az étlapjára, amikor egész halat, tehát aránylag kis halat (minden esetre 1 kg-on alulit) akar szolgáltatni, hogy „süllő roston” és azt írja „fogas ro-

ston” mikor nagy halból vág le egy darabot „filét”, s azt süti meg roston. Soha nem mondja egy régi balatoni halász sem, hogy a fogas ikrájából fogasivadék lesz, hanem csak azt, hogy süllőivadék. Ép úgy, mint ahogy a tyúktojásból sem tyúk kel ki, hanem csirke. A valóság tehát az, hogy semmi-féle mesterséges igyekezettel sem sikerült elérni azt, hogy a „fogas” mint valami külön halfajta, vagy halfaj neve átmenjen a köztudatba, ellenben magától, természetes nyelvi alakulási folyamat során, elterjedt az egész országban, abban az eredeti értelmében, hogy egy bizonyos halfaj nagy példányait jelenti. Átvették azt, a más vizekben termő ugyanazon halfajhoz tartozó fogassüllők nagyobb példányaira is. Az ország más vidékén is meg akarják különböztetni ennek a nálunk a többi vizeinkben is kitűnő minőségű halnak nagyobb, tehát értékesebb példányait. Így terjedt el országszerte. Ezt megakadályozni törvénnyel, vagy miniszteri rendelettel képtelenség. Ez a nyelv fejlődése.

De ha a balatoni halászat értékesítő szervei ezt magukra nézve hátrányosnak vélik, ez ellen ugyan igen egyszerűen védekezhetnek: írják oda mindig, hogy balatoni süllő, illetőleg balatoni fogas. Ezzel a balatoni eredet, melyre Szerkesztő úr is súlyt helyez, mikor azt írja, hogy: „A könyv kiadójának és írójának részéről készséggel igazat adok abban is, hogy a balatoni „fogas”-nál nem az egyes példányok mérete, nagysága a legfontosabb, hanem azoknak balatoni eredete” — kétségtelenül igazolva van s ez alapon nem is védhető. Nem értjük tehát, miért mondja Szerkesztő úr annyira konzervatívnak azt a vendéglőst, aki a „védjegyzett valódi balatoni „fogas”-t e védjeggyel találja, de még mindig csak balatoni süllőnek nevezi étlapján, ha a példány nem üti meg a mértéket”. (1 és fél vagy legalább 1kg). Az a vendéglős nagyon helyesen járt el, mert így minden félreértésnek elejét vette.

Nem akarok hosszadalmas lenni, éppen ezért csak egy példára hivatkozom. Ha a tolcsvai, vagy tarczali szőlősgazda azt mondja, hogy ma aszu bort adok az asztra, az alatt csakis tokaji aszut ért. Mégis a törvényes rendelkezések nem az „aszu” nevet védik, hanem a „tokaji aszut”, mert csak az jelöli szabatosan a tokaji szőlővidék borát. Aszu máshol is terem az országban (Érmellék, Ruszt, stb.). Tehát tessék a „balatoni fogas”, vagy „balatoni süllő” jelölést használni. Ez szokás az egész világon: boszniai szilva, manitoba búza, steier kappan, és így tovább.

Ezzel kapcsolatban volna még egy megjegyzésem. Szerkesztő úr némi túlzással azt írja: „Még sohasem hallottam, hogy a balatoni „fogas” valaki lebecsülte volna, vagy azt állította volna, hogy más vizek Lucio-perca sandra-ja szebb, vagy jobbízű annál”. Hát ez való igaz, hogy olyan ember nem igen akad, aki azt mondja, hogy szebb, vagy jobbízű. De hogy a hazánk más vizeiben is tenyésztő süllő szintén kitűnő jó hal, azt mindenki elismeri. A szín egyébként, azt hiszem, nem olyan fontos, de a szikes nagy tavakban, amelyek vize s feneke nagyon azonos jellegű a Balaton vizével és talajával, bizony szép fehérek a fogasok. Az iz tekintetében pedig egész határozottan kiállják a versenyt amazokkal. Szerkesztő úr erről a dologról már írt egy ízben: A „Halászat” 1930. évi márciusi számában: „Van-e különbség „fogas” és „süllő” között?” A színre vonatkozólag azt mondja Szerkesztő úr, hogy az teljesen elütő a más vízben termelt süllőtől és állandó. Nem tudom, tette-e próbát, hogy ha balatoni süllőt tenne pl. valami tőzeges fenékű tóba, megtartaná-e az abban állandóan az ezüstös színét; Egyébként legyen szabad emlékeztetnem arra a próbára — talán Szerkesztő úr is ott volt — amelyet azelőtt tartottak, mielőtt azt a „fogas” név korlátozását elutasító miniszteri rendelkezést meghozták volna. Ezen a próbán egyáltalán nem sikerült könnyen és határozottan megkülönböztetni a más vizekből származó fogasokat a balatoniaktól. Az ott volt tanuk ma is élnek.

Ugyanebben a cikkében t. Szerkesztő úr az izre vonatkozólag a következőképpen ír: „Vajjon meg lehet-e ismerni az ízéről a valódit? Hát ez meg igazán nagyon is „fogas” kérdés.” Aztán tréfával üti el a dolgot: „Felelet helyett inkább még egy kérdést tesztek fel a tisztelt olvasóknak. Az utolsó farsangi éjjelen, amikor mondjuk például a Moët et Chandon crémant rosé elfogyott s a vidám hangulat fokozására már csak magyar gyártmányú „crémant rosé”-t szerezhetek be a közelben, vajjon a pezsgős palackot nem néző társaság minden tagja tudja-e, hogy melyik mi volt?” Azt akarta ezzel mondani, hogy csak az alkoholtól elködösített agyu emberek nem ismerik fel a balatoni és más vizekből származott fogas ízében a különbséget? Nem tudom evett-e már a Szerkesztő úr például a biharugrai, vagy a hortobágyi, de akár a bárdibükkli, vagy mórchelyi tógazdaságból származó fogasokat? De minden esetre készséggel felajánlom a próbát, hogy meg tudja-e különböztetni — a Moët et Chandon cré-

mant rosé közbejötték nélkül — a tálon felszolgált egyformán elkészített balatoni, vagy más vízből származó fogaszt? Végül még csak azt akarom felemlíteni, hogy az ideai mezőgazdasági kiállítás keretében bemutatott halászati kiállítás bíráló bizottsága a „Halászat” f. évi 4. számában közölt bírálati jegyzőkönyv tanúsága szerint „Az Országos Halászati Egyesület díját ugyancsak a Magyar Tőgazdaságok r. t. által kiállított *kitűnő* fogassüllő és más járulékkal tenyészanyagokért” ítélte oda. Ennek a bíráló bizottságnak a Szerkesztő úr is tagja volt. Mindebből pedig az következik, hogy nem lehet érték és minőség tekintetében a balatoni és más hazai vizekben termelt fogas között olyan jellegzetes különbség, mely a „fogas” név korlátozását megokolná s megengedné azt, hogy valaki saját árujának kidicsérése mellett a másét ócsárolja. És ha irigységről beszélünk, azt inkább a másik oldalon kell keresnünk. A miniszteri elutasítás tehát nagyon is megokolt volt a következő szövegezéssel: „A kérelem teljesítésének nem volna akadálya, ha a „fogas” olyan halfaj lenne, amely kizárólag a Balatonban tenyészik. Minthogy azonban szakközvegeim jelentése szerint a Fogas a Süllőnek (Lucioperca sandra Cuvier) másfél kilogrammos, vagy nagyobb példánya, olyan halfaj, mely nem kizárólag a Balatonban, hanem a hazai és külföldi vizekben sokfelé tenyészik; végül mert a Balatonból származó süllőt más vizekből származóktól határozottan alig lehet megkülönböztetni, a „Fogas” elnevezést kizárólag a Balatonból származó „Fogasra” korlátozni nem áll módomban”.

Ennek a már egyszer elintéztett ügynek a felújítása a legfőbb célja ennek a hírverő füzetecskének.

Az eddig előadottakból talán sikerült kimutatni azt, hogy az ilyen szélmalomharc helyett sokkal egyszerűbb s biztosabb volna a „balatoni” melléknév védelmének biztosítása. Ez ellen valóban nem lehetne senkinek kifogása és 100%-osan biztosítaná a Balatonból kikerülő árut.

Miért ragaszkodik hát a „Fogas” című füzet kiadója a „Fogas” név korlátozásához?

Felhozza azt, hogy: „De a filet — alakban, vagy másképp találatra elkészített áru névbitorlása ellen nem lehetett védekezni”. Hát azt hiszi, hogy ha a „Fogas” nevet valami elképzelhetetlen módon sikerülne is csak a Balatonból kifogott nagy süllőkre korlátozni, az megvédené az ilyen dolgok ellen? Nem volna-e mindennapos eset, hogy valaki megvenne például 50 kg. balatoni „Fogas”-t s kimérne 200 kg-ot? Hogy képzeli az ellenőrzést? És aztán hogyan tudnánk mi a németekre ráerőszakolni a mi rendelkezésünket, hozzátevés még a nyelvi rendelkezésünket? A füzet kiadója egy sereg nyilatkozatot közöl a németek részéről, hogy ők a fogas alatt mindig balatoni fogaszt értenek és soha sem fognak náluk fogaszt. Hát baj lenne, ha a Balatonból származó és kivitelre kerülő fogashoz mindig oda lenne írva a „balatoni” jelző? Megkérdezték vajon a németeket, hogy volna-e kifogásuk az ellen a jelző ellen? Kevesebb lenne a kivitel? Hiszen ellenkezőleg, ez csak jobban kiemelné s megkülönböztetné a balatoni termékeket. Ugyanilyen feleleteket lehetne kapni az oroszoktól, avagy a perzsáktól is. Ők sem fognak „fogast”, hanem csak az ottani néven ismert nagy süllőt. Mi hát az igazi célja annak az igyekezetnek, hogy a „fogas” név korlátoztassék? Csak egyetlen célja lehet s ez az egyeduralom megszerzése a belöldi piacokon és vendéglőkben. Ha valami — ismételjük — elképzelhetetlen módon sikerülne a „Fogas” nevet csak a balatoni halra korlátozni, akkor minden vendéglősnek, aki nagy süllőt, fogaszt, akár az étlapján szerepeltetni, ezt a halat a Balaton halászati r. t. egyedárusítójától kellene beszereznie. Tudjuk, hogy üzletileg mit jelent az ilyen függőség.

Ide lyukad ki tehát a „Fogas” című füzet szándéka. Ezért tartottam tehát szükségesnek a mesterséges tavakban termelt fogassüllő védelmére fentieket előadni. Igen tisztelt Szerkesztő úr pedig azt hiszem, nem veszi rossznéven, hogy nem azonosíthatom magamat azzal a véleményével, hogy: „A könyvecske a fogas név védelme céljából pompásan van megírva és hisszük, hogy hozzá fog járulni a még mindig zavaros halnév helyes használatához”.

Ott, ahol „hamisítás”, „névbitorlás”, „irigykedés” szavak röpködnek, csak azt a bizonyosságot szerezhetjük, hogy az illető haragudott és nem volt tárgyilagos.

Igen tisztelt Szerkesztő Úrnak

kész tisztelettel
Dr. Goszthony Mihály

A szerkesztő megjegyzései.

A lapunk májusi számában az „Irodalom-Könyvismeret” rovatba a Szerkesztőséghez beküldött könyvecske is-

mertetése kapcsán írt közleményemre is vonatkoznak Dr. Goszthony Mihály úr fenti sorai. Mivel ezekben hozzám intézett kérdések is foglaltatnak, itt adom meg azokra a válaszokat. — De előbb az „irigyelt” kifejezést szeretném megvilágítani, mit értek az alatt a „fogas”-sal kapcsolatban? Nem a magánéletben tapasztalható irigységet, hanem természetesen az *üzleti versenyt*, amely okozta, hogy a fogas név régen elterjedt, hazánk határain túl is, és valóban „fogások”-nak neveztek olyan Lucioperca sandrákat — külföldön is — amelyek soha sem látták a Balatont, de még Magyarországot sem. *Eredetileg* ez a név — ismétlem — a Balatonra szorítkozott, de csak a nagyobb példányokra.

Most a kérdésekre felelek:

1. *Konzervatív*nak azért nevezem a vendéglőst, aki a „Balaton — B. H. R. T. — Fogas” védjeggyel ellátott halat „balatoni süllő”-nek írja étlapján, mert a konzervatív szó nem jelent mást, mint *ragaszkodást a megszokott, régebbi helyzethez és a multhoz*, és ebben az értelemben nem helyettesíthető jó magyar szóval. A „maradi” rossz tulajdonságnak is számíthat, a konzervatív kifejezésnek azonban nincs éle; én pedig nem is akartam, hogy legyen, mert nem helytelenítem, csak tényt állapítottam meg.

2. *A fogas és süllő közötti különbség* — a Balaton Lucioperca sandrára vonatkozóan — csak annyi, hogy a süllő a fogasnak apraja. Ez régen eldőlt már, mint a fenti levél igen tisztelt írója is megállapítja. Fogas-ikráról, fogasivadékról lehet beszélni, ez sem helytelen. Ha nem is volt mindig szokásos. — A *balatoni és nem balatoni* (pl. tatai, stb. Lucioperca sandra között *van különbség*, ezt Herman Ottó is megállapította már. (Könyve általam idézett helyén). Igaz, hogy a különbség nem faji, és igaz, hogy ezért csak gyakorlott emberek veszik észre *biztosan* ezeket a különbségeket, az ép, egészséges friss, nyers halpéldányokon, plomba nélkül is. (Pl. halkereskedők is.).

3. *Az egyformán elkészített és egyenlő nagyságú balatoni és nem balatoni Lucioperca sandra között már nehéz különbséget találni a fehér asztalnál*, ehhez igen nagy gyakorlat és finom érzék kell. Saját (és mások) tapasztalatai szerint a balatoninak a húsa kevésbé foszlik széjjel *levelesen*, mint a máshonnan való fogassüllőké. Az *ízt* nagymértékben befolyásolja a konyhaművészetén kívül az egyéni diszpozíció, étvágy, az előző fogás, (leves vagy ital) íze is, annál inkább, mert *egyszerre* kétféle eredetű ilyen halat alig van alkalma enni valakinek.

4. *A Moët et Chandon Crémant rosé és a magyar hasonló pezsgőre vonatkozó tréfás kérdéssel* azt akartam régi cikkemben kifejezni, hogy csak *gyakorlott* gourmandok tudják a finom ételeket és italokat *biztosan* felismerni és az egymáshoz igen hasonlókat megkülönböztetni. — Ennyit és semmi egyebet.

Fenntartom, hogy a könyvecske pompásan van megírva. Ez azonban nem jelenti azt, hogy fedi az én állásfoglalásomat a fogas név mikénti védelme dolgában, mert *ebben én nem foglaltam állást!* Sem ezúttal, sem régebben. A múlt év novemberében a sok kötetes, édesvízi halászatról szóló tudományos kézikönyvben *sem*, melybe — német megbízásból — a fogassüllőtenyésztést megírtam. (Demoll-Maier: Handbuch d. Binnenfischerei Mitteleuropas. IV. Bd. Stuttgart, 1939.) Tessék elolvasni, mit írtam ott a „fogas”-kérdésről a szakemberek számára. A kérdést nyitvahagytam most is. Illetékes helyen ki is jelentettem még a Zimmer-Lukács-féle füzet megjelenése előtt, hogy *nem foglalom állást ebben a dologban*. Végső mondanivalóm a szóbanforgó füzet tartalmára vonatkozólag, ezért nem is volt több, mint ennyi: „*hiszszük, hogy hozzá fog járulni a még mindig zavaros halnév helyes használatához.*” Tehát nem állítom, hogy eldönti ezt a kérdést. Nagyon jól tudtam, hogy további vitát fog az egymással ellentétesen érdekeltek részéről provokálni.

Nekem, mint szerkesztőnek pártatlannak kell maradnom, aminő eddig is voltam. Még csak ennyit: az említett próbán valóban ott voltam én is, mint meghívott szakember, és felismertem a balatoni fogaszt. Ezt talán senki sem veszi tőlem rossz néven. A fogassüllő kóstolóra mélyen tisztelt Goszthony Mihály barátom meghívását Moët-Chandon nélkül is köszönettel elfogadom. Hogy elkészítve is fel fogom-e ismerni a balatont, azt előre nem tudhatom.

Nem állítottam, hogy csak a balatoni lehet *tisztaízű*, csak azt írtam, hogy „*olyan világos ezüstös fényű és tisztaízű Lucioperca sandra másutt nem terem.*” (A hangsúly az *ezüstös fényű* volt; a cikkemben is ez volt dűlt betűvel). A Pallas- és a Révai Lexikonban (Herman Ottó nyomán) írja azonban *id. Entz Géza* néhai világhírű professzorom a *Fogas*

v. fogassüllő címszó alatt: „a legnagyobbak és legízletesebbek azonban a Balatonban élnek.” Továbbá, hogy a „kevésbé ízletes húsu folyami süllők s a nagy balatoni fogasok, amelyeknek húsa kiválóan ízletes, egyazon fajhoz tartoznak.”

En ettem már folyami fogassüllőket is, melyek kitűnőek voltak. Azt is tudom, hogy a hortobágyi és más tenyésztett fogassüllők szintén kitűnő ízűek, a hortobágyiak és talán más világos talajú és nádmentes vizek fogassüllői is még hozzá világos színűek is, és ebben leginkább megközelítik a balatoniakat. Az ideai tenyészállatkiállításon azonban mindenki megállapíthatta, hogy a balatoniak még sokkal világosabb, ezüstösebb színűek voltak. Ennek oka — hallomásból tudom — az volt, hogy elevenen szállították a hortobágyiakat Budapestre és a sötét hordókban színük megsötétedett. Ugyanez megtörténhetne ily módon a balatoniakkal is, de hát fogassüllőket rendes körülmények között egyáltalán nem szokás elevenen szállítani. A piaci árúban (nem egy-két darabról beszélünk rendesen) a Balaton fogassüllői mindenkor a legvilágosabb ezüstös színűek és már erről is felismerhetők. A fogassüllő külszínének az elkészített ételben nincs jelentősége. A piaci árúban azonban többé-kevésbé van. A balatoni világos ezüstös színt néhány más helyről való fogassüllő-árú is elérheti, ha kiválogatják azokat. De ez kivételes dolog és „*exceptio confirmat regulam.*” — Tógazdaságaink évente összesen legfeljebb pár száz mázsa fogassüllőt vihetnek piacra, a Balaton pedig kb. ezerhatszáz mázsát és ez mindig világos, ezüstös színű. — „*Nulla regula sine exceptione.*”

Dr Unger Emil.

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK.

Jegyzőkönyv.

Felvételtett 1940. április 6-án az Országos Halászati Egyesület közgyűlése alkalmával.

Elnök Tomcsányi Vilmos Pál, jegyzőkönyvvezető Kontur György. Megjelent cca 40 tag. A megjelentek névsora a jegyzőkönyvhöz csatolattott.

Elnök a közgyűlést megnyitja és üdvözlőlvén a megjelenteket, bejelenti, hogy a Halászat szaklap 1940 március 15-iki számában a közgyűlés meghívója közzététetett, a meghívó értelmében a közgyűlés f. év március 29-én, határozatképesség esetében április hó 6-án d. u. 6 órakor a földművelésügyi minisztérium palotájában, V. Kossuth Lajos-tér 11. I. emelet 124. sz. alatt tartandó meg.

A közgyűlés március 29-én a megjelent tagok kis létszámára való tekintettel nem volt határozatképes és így a mai napon másodízben összehívott közgyűlés az alapszabályok 10. §-a értelmében a megjelentek számára való tekintet nélkül, határozatképes.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri dr. Maucha Rezsőt és Hallóssy Ferencet.

Elnök megemlékezik Magyarország Kormányzója vitéz nagybányai Horthy Miklósról országglásának 20 éves évfordulója alkalmából. Visszapillant a világháború után eltelt nehéz, súlyos évekre. Rámutatott arra, hogy az országot a háborút követő súlyos békekötés utáni, szomorú állapotából Ő emelte ki. A külső és belső zavaros nehéz időkben az ország ügyének sikeres vitele az ő erős puritán egyénisége, rendíthetetlen magyar jelleme és mély államfői bölcsessége nélkül nem lett volna lehetséges. A közgyűlés nevében mély hálóját és hódolatát fejezi ki az Államfő mindenki által szeretett és nagyrabecsült személye iránt.

A közgyűlés jelenlévő tagjai helyükről felállva bensőséges átérzéssel hallgatták végig az elnök megemlékező szavait.

Ezek után bejelenti Purgly Pát és Pataky Beksics Tibor választmányi tagoknak elhunytát.

Bejelenti végül, hogy vitéz Illésy Zoltán az Egyesületnek igazgatója és Hallóssy Ferenc az Egyesület titkár-pénztárosa tisztségükről lemondtak. Az egyesület választmányja igazgatóvá Heincz Pál miniszteri osztálytanácsost, titkár-pénztárossá pedig Kontur Györgyöt választotta meg. Nevezettek új megbízatásukban való megerősítését javasolja.

A közgyűlés Heincz Pál és Kontur György megválasztását egyhangúlag megerősíti és a számvizsgáló bizottságba Heincz Pál igazgatói megválasztásával megüresedett helyre Hallóssy Ferenc miniszteri osztálytanácsost választja be.

Elnök bejelenti, hogy az egyesület választmányja a közgyűlés napirendjére kitézte az alapszabálymódosítást.

Az alapszabálymódosítást részben indokoltta tette az utalványozásra és egyéb adminisztratív teendőkre vonatkozó

már elavult előírások, másrészt pedig az a körülmény, hogy a felvidéki területeknek és a Kárpátjának a Magyar Szent Korona területéhez való visszacsatolásával halászati szempontból is rendkívül értékes részek kerültek vissza. Ezeknek az érdekeltségeknek az egyesületbe való belépésével a tagok száma megnövekszik és így a választmánynak kiegészítése is kívánatos. Az alapszabálymódosítása kérdésének tanulmányozása és javaslatétel végett a választmány egy öt tagból álló bizottságot bízott meg. Tekintettel arra, hogy a terület visszacsatolása folyamán az egyesület taglétszámában, névsorában beálló változások még nem alakultak ki, a kiküldött ötszáztagos bizottságnak nem volt módjában az alapszabálymódosításra nézve megfelelő javaslatot tenni. Ilyen hiányában a kérdés a közgyűlésen tárgyalható nem lévén, elnök javaslatára a közgyűlés az alapszabály módosításra vonatkozó pontot a tárgysorozatról leveszi, azzal, hogy az alapszabálymódosítás tekintetében az ötszáztagos bizottság jelentése alapján később kíván dönteni.

Ezek után Elnök felkéri az egyesület igazgatóját évi jelentésének megtételére.

Igazgató nagyvadászatokban ismerteti a halászati termelés 1939 évi állapotát. Megállapítja, hogy az elmúlt év halgazdaságaink szempontjából az előzőnél kedvezőbb volt. Rámutatott a nagymérvű ivadékhányra, amelynek oka részben a kedvezőtlen ivásra vezethető vissza, részben pedig termelési okokra. Közveizeink az elmúlt években csak igen kis mértékben népesítették. Kívánatos, hogy a halászati társulatok ivadékok adományozása tekintetében az eddiginél jóval nagyobb állami támogatásban részesüljenek. Ez az ivadéktermelésre igen kedvező hatással volna.

A halkivitel a háborús viszonyok következtében különösen pedig a Németország felé való exportálási lehetőségek következtében tetemesen növekedett. A jelenlegi külföldi értékesítési lehetőségek mellett azonban gondot kell fordítani a belső halfogyasztás emelésének előmozdítására és ennek eredményes propagandája érdekében minden lehető meg kell tenni, ne hogy az export csökkenése fennakadást okozzon.

Röviden ismertette igazgató, hogy a Felvidékkel és Kárpátjánál kibővült országban jelenleg 183 tógazdaság kerekén 19.000 kat. hold területtel áll nyilvántartás alatt. A pisztrángos patakok és folyók pedig cca 2000 km.-el gyarapodtak. A pisztrángos vizek sajnos kizsárolt állapotban kerültek vissza. Ezeknek nagyrésze most ismét a magyar állam tulajdonát képezi és a kincstári erdészet kezelésében van. A magánkezekben levő vizek társulati megszervezése folyamatban van és így meg van a kilátás arra, hogy pisztrángos vizeinkben rejlő nagy nemzetgazdasági értékek szakszerű tervek céltudatos keresztülvitelével és megfelelő anyagi befektetéssel kihasználhatók lesznek. Remélhető, hogy a pisztrángkeltő telepek létesítése és szakemberek képzésével a patakok népesítéséhez szükséges ikra mennyiség elő tudjuk majd állítani és nem leszünk rászorulva a külföldi költséges pisztrángokra behozatalra.

A mezőgazdasági kiállításon az egyesület új nagyobb-szabású, a modern követelményeknek megfelelő halászati kiállító csarnokot létesített. A csarnok építési költségéhez a m. kir. Földművelésügyi Miniszter Úr 20.000 P-vel, a Külkereskedelmi Hivatal 4970 P-vel, a Magyar Tógazdaságok R. T. 3.000 P-vel, a Balaton Halászati R. T. 1000 P-vel, Corchus Dezső és Zoltán 500 P-vel, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 500 P-vel, a Soroksári Dunaági Halászati Társulat 500 P-vel, a Sumonyi tógazdaság 200 P-vel, Zimmer Ferenc R. T. 450 P-vel, a Velencetavi Halászati Társulat, Barta Lipótné és Wilhelm Endre 50—50 P-vel járultak hozzá. Illik Viktor halászmester 5000 P-vel járult hozzá a költségekhez. Ebben az összegben benne van a vendéglő jogáért fizetendő összeg is. E nagylelkű támogatások nélkül a halászati csarnok nem létesülhetett volna.

A csarnok építésére eredetileg 35.000 P irányoztatott elő. Ez a keret az építkezések folyamán nem mutatkozott eleget, részben mert az építkezések a legkedvezőtlenebb időjárás mellett nagy hóban és fagyban történtek. Erre való tekintettel különleges anyagok alkalmazása vált szükségessé és az építkezés alatt az eredeti tervektől célszerűségi okokból el is kellett bizonyos mértékben térni, ami szintén több-költséget igényelt. Voltak ezenkívül olyan kiadások is (villanyserelés, vízvezeték, villanydíj, vízdíj, őrzítési és az 1200 P-ös halpropaganda füzet költsége, stb.), melyek az előirányzatban nem szerepeltek. A pótlólag felmerült kiadásokkal együtt a költségek cca 41.818 P-t fognak kitenni, ezzel szemben adományokból és hozzájárulásokból 36.270 P folyt be, vagyis 5548 P fedezetéről kell még gondoskodni. Előreláthatólag a halászati kiállításhoz készített propaganda füzetekből 1200 P fog befolyjni, ennek levonásával 4348 P

marad, amelyből 1000 P-t az egyesület az 1941 évi költségvetésébe irányított elő, a még hiányzó összeg pedig további adományok útján lesz bevételezendő.

A Magyar Tógazdaságok R. T. a hiányzó összeget hajlandó kölcsön alakjában rendelkezésre bocsátani.

A belföldi halfogyasztás propagálása érdekében a kiállítás bemutatásra kerül a halételek ízletes és ekonomikus elkészítése. A csarnokban elhelyezett vendéglőben a közönségnek módja lesz a legjobb előírások szerint készített halételeket és szállátlanított pontyfilét meg is ízlelni.

A halászati tilalmi idő 1939 évre a 71.400/VI. B. 2. min. rendelettel az ország összes nyíltvízeire május hó 1-től május hó 27-éig bezárólag 27 napban állapított meg. Ez alól az általános rendelkezések alól a határmenti folyókra, Balaton és Velencei tóra vonatkozólag kivételek voltak. A részletek felsorolását igazgató mellőzte, mert a rendelet teljes szövegét a Halászat c. lap 1939 április 15-iki száma közölte.

Az egyesület szomorú eseményei közé tartozik, hogy a legutolsó közgyűlés óta elhunytak Purgly Pál, Pataky-Beksis Tibor és Pironcsák Antal. Az egyesületet érzékeny veszteség érte az elhunytak távozásával, emlékezetüket kegyelettel fogja az egyesület megőrizni.

Az egyesület tagmozgalma az elmúlt évben a következő volt: belépett 19 új tag, akik közül egy előfizetőből lett átminősítve. Kilépett és meghalt 7 tag, így a szaporodás 12. A rendes tagok száma a közgyűlés napjáig 253, a Halászat belföldi előfizetőinek száma 52, külföldi előfizető 23.

Az egyesület ügyiratforgalma 1939 évben 74 darab volt. Igazgató kéri jelentésének tudomásulvételét.

Elnök felkéri az igazgatót, hogy olvassa fel azoknak az új tagoknak névsorát, akik 1939 évi közgyűlés időpontjától kezdve tagul jelentkeztek és akiknek fölvetését a választmány elfogadta.

Igazgató a névsort felolvassa:

Alsó Rába halászati társulat (Illés Aladár) Győr

Alsószabolcsi Tiszai Árm. Társ. Debrecen

Csongrád-Szegedi halászati társulat Sándorfalva

File Lajos halászbérlő Tiszadob

Fekete Gyula halászmester Gönyű

Jászóvári Prépostság Jóságkormányzósága

Kovács József búvárhalász Komárom

dr. Kelemen Imre jóságigazgató Gödöllő

Kovács István és Társa Biró János Szolnok

Miszlay József halász Ócsény

Marosvizi halászati társulat (Szirányi Gyula elnök) Püspökléle

Véssey Kálmán igazgató Budapest

Varrasur-negyedi h. t. (Horváth Lóránt Vágvecse)

Hg. Eszterházy László urad. Majsa

Ifj. dr. Szabó Zoltán Budapest

Kiss Ernő Budapest

Csima Jenő Budapest

Nyerges Elemér Budapest

Drescher György Kaposvár

Elnök határozatilag kimondja, hogy a közgyűlés a felsebroltak felvételét megerősíti.

Elnök felkéri Hallóssy Ferencet terjessze elő a számvizsgáló bizottság jelentését.

Hallóssy Ferenc a következőkben teszi meg jelentését:

Zárszámadás 1939 évről

Bevétel:

Maradvány 1938 évről

a) Postatakarékpénztári folyószámlán	2062.63 P	
b) Házi pénztárban	252.37 „	2315.— P
Tagdíjakból és előfizetési díjakból	—	3230.40 „
Hirdetési díjakból	—	664.— „
Adományokból	—	1564.— „
Kiállítási és tanulmányi alapra	—	500.— „
Egyéb	—	210.99 „
	Összesen:	8484.39 P

Kiadás:

A „Halászat” előállítási költsége:

a) Nyomdaköltség	—	1831.22 P
b) Írói tiszteletdíjak	—	1300.18 „
Postaköltségek	—	16.72 „
Irodai költségek	—	138.— „
Igazgató tiszteletdíja 600—150	—	450.— „
Szerkesztő tiszteletdíja	—	600.— „
Pénztáros tiszteletdíja	—	400.— „
Egyéb kiadások	—	261.88 „
Kiállítási és tanulmányi alapra	—	410.40 „
Átvitel mint egyenleg	—	—
a) a postatakarékpénztári számlán	1996.14 P	
b) a házi pénztárban	1079.85 „	3075.99 „
	Összesen:	8484.39 P

Vagyonkimutatás 1939 évi december 31-én

a) Értékpapírok:

1. 3 darab 2000 K. n. é. 4½-os M. Á. T. záloglevél	
2. 3 „ 1000 „ „ „ „	
3. 1 „ 1000 „ „ „ „	
4. 2 „ 200 „ „ „ „	
5. 3 „ 200 „ „ „ „	
6. 2600 „ 6%-os nostr. hadikölcs. (zárolt)	
7. 4000 „ „ „ „ (III)	
8. 1400 „ „ „ „ (V)	

b) Készpénzben:

Postatakarékpénztári folyószámlán:	1996.14 P
Házipénztárban	1079.85 „
Összesen:	3075.99 P

Közgyűlés az 1939. évi zárszámadásokat az alapszabályok

11. §-a alapján jóváhagyja.

Elnök felkéri Kontur György egyesületi titkárt, hogy az egyesületnek 1940. évi költségelirányzatát ismertesse.

Kontur György ismerteti az 1940. évi költségelirányzatot.

Költségelirányzat 1940. évre.

Kiadás:

A Halászat nyomdaköltsége	—	1900.— P
Írói tiszteletdíjak	—	1500.— „
Postaköltségek	—	100.— „
Irodai költségek	—	300.— „
Igazgató tiszteletdíja	—	600.— „
Szerkesztő tiszteletdíja	—	700.— „
Pénztáros tiszteletdíja	—	400.— „
Ügyész tiszteletdíja	—	200.— „
Előre nem látottakra	—	300.— „
Kiállításához egyesület hozzájárulása	—	1000.— „
Új halászati pavillon építési költsége igazgató előadása alapján, levonva az egyesület 1000 P-ös hozzájárulását	—	39618.— „
Halpropaganda füzet előállítási költsége	—	1200.— „
Összesen:		47818.— P

Elnök: Kíván valaki a költségelirányzathoz hozzászólni? Ha senki, úgy határozatilag kimondom, hogy a közgyűlés a költségelirányzatot elfogadja.

Elnök a tárgysorozat 7. pontjával kapcsolatosan kéri a közgyűlést, hogy az elhunyt 2 választmányi tag helyére két új tagot válasszon.

A közgyűlés a megüresedett választmányi tagsági helyekre egyhangúlag vitéz Illésy Zoltánt és Purgly Sándort választja meg.

Elnök a közgyűlés ebbeli döntését határozatilag kimondja.

A tárgysorozat 8. pontja kapcsán a közgyűlés tárgyalás alá veszi Isgum Ádám tolnai halászbérlő és Cserhádi Sándor okl. gazda pécsi lakos a halászati tilalom teljes felfüggesztésére vonatkozó kérelmét. Kérelmezők a hosszú télre és az árvizekre tekintettel nemcsak a tilalom megrövidítését, de a tilalom teljes felfüggesztését kérik.

Heincz Frigyes halászmester csatlakozik Cserhádi indítványához.

Paluzsa László támogatja a halászati tilalom idej felfüggesztésére vonatkozó indítványt.

Unger Emil különös tekintettel a halászok nehéz helyzetére, melyet az idej nehéz tél, az abnormális időjárás és árvízviszonyok okoztak, nem tenne észrevételt az ellen, hogy folyó évben a halászati tilalom felfüggesztessék.

Répássy Miklós a halászati társulatok hozzájárulása esetében a kérést támogatja.

br. Szurmay Sándor: a halászati tilalom felfüggesztése csak akkor volna engedélyezhető, ha a halászmesterek kellő garanciát adnak, hogy az ívó-halakat kíméletben részesítik.

Heincz Pál: Tudomása van arról, hogy az árvíz és a kedvezőtlen időjárás következtében a halászokat súlyos károsodás érte. A szenvedett károk enyhítése végett nem a halászati tilalom felfüggesztésével, inkább bémérsékléssel kellene segíteni. Egyébként is nemcsak a halászokat érte kár a kedvezőtlen természeti viszonyok miatt, de a halállományt még inkább. Indokoltnak látja a halászati tilalmi idő megrövidítését, de nem javasolja a tilalom teljes felfüggesztését.

Közgyűlés elhatározza, hogy a földművelésügyi miniszter úrhoz a tilalom idej teljes felfüggesztéséért érdekében az egyesület feliratot intéz.

Uzoni László: Az esetleges indítványok kapcsán kéri az alapszabálmódosításnak újra napirendre tűzését, és a választmány az alapszabálmódosító kérdéssel kapcsolatosan javaslatlételre egy öt tagból álló bizottságot küldött ki. A bizottság sajnos javaslatlással a választmány illetve a közgyűlés elé nem tudott járulni, mert adatok hiányában a kérdés nem volt kellően előkészítve. Az ország terület megnövekedése pusztán nem hozható összefüggésbe a választmány

növelésével. Széles propagandát kellene kifejteni a visszacsatolt területeken a célból, hogy minél többen lépjenek be az egyesületbe. A választmány összetételével kapcsolatosan nem tanácsos a választmánynak szakok szerint való széttagolása sem, mert az egyesület célja nem a parciális érdekek előmozdítása. A szakokra való szét tagolás csak újabb ellentéteket szítana. A kérdést tárgyalás alá vette a bizottság, de a kívülről jövő befolyások nem irányíthatják az egyesület életét. Az egyesület minden tagjának meg van a módja arra, hogy az egyesület ténykedése felett bírálatot gyakoroljon és észrevételeit megtegye.

Uzoni László: Az egyesület életét voltaképpen a választmány irányítja, a rendes tagoknak csak a közgyűlésen van lehetőségük felszólalásra, a közgyűlés sajnos évente csak egyszer van és így az egyesületi tagoknak az aktuális kérdésekhez idejében nincs módjuk hozzászólni. Felteszi a kérdést, hogy az export kérdéseket ki tárgyalta le a hivatalos körökkel, az egyesület vagy a halkereskedők. A termelők ugyanis csak Zimmer Ferenc körleveléből vettek tudomást az export lehetőségekről.

Répássy Miklós: A hivatalos intézmények az egyesülettől rendszeresen csak véleményt kérnek, de az egyesület kiviteli kontingens dolgában javaslatot nem szokott tenni. Az egyesületnek csak általános közérdekű céljai vannak, de egyesek érdekében nem jár el.

Tomcsányi V. Pál: Az országos halászati egyesület a halászat egyetemes érdekeit képviseli és ezért kívánatos, hogy a kivitelhez hasonló fontos kérdésekben a hivatalos faktorok kérjék ki az egyesület véleményét. Megállapítja, hogy a választmány az elébe kerülő kérdéseket mindig tárgyilagosan tárgyalja le. A választmányban véleménye szerint a tógazdaságok elég nagy számban vannak, inkább a nyilvizi halászok nincsenek elegenden képviselve. A választmány ennek ellenére mindenkor szívén hordozta a nyilvizi halászok érdekeit is. Kívánatosnak tartja elsősorban, hogy a választmánynak olyan tagjai legyenek, akik önzetlenül és szívesen veszik ki részüket a munkából. A választmánynak kibővítését maga az ország területének megnövekedése egyedül nem indokolja, de mert a visszacsatolt területek halászati szempontból is nagy fontosságúak, a legnagyobb körültekintéssel és lelkiismeretességgel fog a választmány kibővítésének kérdése tárgyalatni. Kívánatos, hogy az egyesületbe a visszacsatolt területekről is minél többen lépjenek be.

Uzoni László: Sokan tagjai voltak az egyesületnek, de kiléptek azért, mert nem látták ott kellőképpen képviselve érdekeiket. A kérdéshez mások nem kívántak hozzászólni.

Elnök kérdést intéz a jelenlevőkhöz kíván-e valaki az indítványok során felszólalni.

Tekintettel arra, hogy indítványtevő több nem jelentkezik, elnök köszönetét fejezi ki a jelenlevőknek a közgyűlésen való megjelenésükért és a közgyűlést berekeszti.

Kmf. Heincz Pál sk.
igazgató.

UJDONSÁGOK – VEGYESEK.

TOK- ÉS VIZAFOGÁSOK.

Májusi számunkban megemlékeztünk a tudomásunkra jutott tokfogásokról, melyeket a tavaszi nagy vízáradás alapján határozottan megmertünk jósolni. Itt közöljük utólag az Esztergom környékén fogott szintok (*Acipenser glaber* Heck.) képét oldalnézetben és e gyönyörű hal fejét szájnnyílásával és 4 bajuszszálával. Ez az utóbbi kép érzékelteti az állat nagyságát is.

Áprilisi számunkban a vizák felvándorlását is lehetségesnek mondtuk, bár ezt határozottan nem helyeztük kilátásba. A Duna e halóriásai ritkán látogatnak el a magyar szakaszra, úgy hogy egy-egy példány zsákmányul ejtése hazánkban eseményszámba megy, melyre esetleg tíz, sőt több évig is várni kell. Május 5-én történt a nagy esemény: Feil Ferenc paksi halászmester fogott kecsgehalójával egy 55 kilós szép vizát, a legszép életében — mint írja. Május 17-én kelt el a budapesti vásárcsarnokban. Ugyanaz a jóhírű vendéglős vásárolta meg ezt is, aki a tokokat.

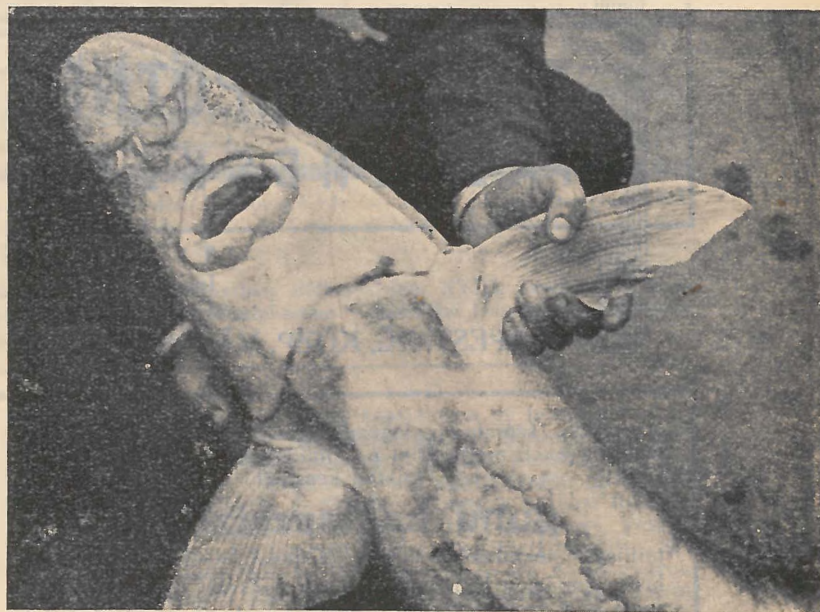
Sajnos, ezt a ritka szép halat nem láthattuk, csak egy nappal később jutott tudomásunkra a dolog, amikor már a vendéglőbe került.

Ezúton kérjük nemcsak a halászokat, de a halkereskedőket is, hogy az ilyen híres halakra szíveskedjenek figyelmünket felhívni (telefon 152—298), mert tudományos szempontból minden adat fontos.

Az Ercsinél Herhold József halászmester által fo-

gott 32 kg-os szintok egész bélcsatornáját volt alkalmunk megszerezni. E hatalmas példány gyomra is feltűnően kicsi: mindössze 10 cm. hosszú és 3—4 cm. széles, de igen vastag (2 cm.) falú és teljesen üres volt. Bele sem tartalmazott táplálékot csak nyálkát és nagyszámú mikrosz-

kópikus kicsinségű parazitát, melyeket Kotlán Sándor dr. egyetemi ny. r. tanár úrnak adtunk át meghatározás végett. A professzor úr egy féregfajt ismert fel ezekben, mely a tudományra új lesz, de közeli rokonsága Salmonidákban és kecsgeből ismeretes.

A mostani zöldár újra felcsábíthatja e nemes halakat, a halászati tilalom megszűnése után most legyenek résen halászaink! A kedvező ívást, kedvező halfogások követhetik.

Dr. U. E.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő r. t. és Zimmer Ferenc halkereskedelmi r. t.-től nyert értesítés szerint május hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

	egész nagy	2.10—2.20 P
	nagy	2.— 2.10 „
	közép	1.90—2.— „
	kicsi	1.80—1.90 „
	nagy	1.50—1.80 „
Édeesvízi élőponty	közép	1.40 „
	kicsi	1.10—1.40 „
Édesvízi jegelt ponty	III. oszt.	3.40 „
	IV. oszt.	3.10 „
Balatoni fogassüllő	I. oszt.	3.10—4.80 „
	II. oszt.	3.10—4.80 „
Fogassüllő		

Fogassüllő	III. oszt.	3.10—4.80	„
	IV. oszt.		„
Harcsa (élő)		2.—3.80	„
Harcsa (jegelt)		1.60—3.20	„
Csuka (élő)		2.—2.20	„
Csuka (jegelt)		1.20—1.80	„
Compó (élő)		1.—1.20	„
Compó (jegelt)		0.60—1.—	„
Kárász (élő)		1.—	„
Kárász (jegelt)		0.40—0.80	„
Balaton keszeg		0.50	„

Forgalom élénk, irányzat tartott.

A lap kiadásáért felelős: Dr. Unger Emil.

SUMONYI TÓGAZDASÁG

Tóth József és társai HALKERESKEDÉSE

Folyóvízi és tavi halak
vétele és eladása nagyban és kicsinyben.

TELEFON: 185—740, BUDAPEST
IX., Központi Vásárcsarnok

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

TELEFON:
Iroda: 185—0—71.
Üzlet: 185—5—84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

Az ország számtalan tógazdaságától kapom a legkifünőbb elismeréseket, melyszerint a gumiüzememben sokévi tapasztalattal készített

gumi halászcsizmák

tartósság tekintetében utolérhelelnek. — Hosszúszerű halászcsizmáim a legnemesebb és legerősebb autógumiból készülnek és dacára annak, hogy ára szokatlanul olcsó, mégis

HARCSAIVADÉKOT

keresünk. Ajánlatokat MIKOSDI URADALOM, Mikosdpuszta, Vas megye, kérjük.

ZIMMER FERENC

Halkereskedelmi Rt.
Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.

Központi telep: IX., Gönczy Pál-u. 4. Távbeszélő: 185-4-48.

Fióküzletek: IX., Központi vásárcsarnok, Távbeszélő: 185-3-38. — V., gr. Tisza István-u. 10. Távbeszélő: 181-6-79.

Iroda: IX., Gönczy Pál-u. 4. Távbeszélő: 185-4-48.

Budapest.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal, párafalattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Ádám Miksa Rt.-nál, Bpest.

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7. A Ferenc József híd és Erzsébet híd között. Telefon: 18-59-65.

✿
Fióküzlet: VII., Thököly út 16. szám. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt. Telefon: 13-98-61.

a tartóssága fölülmul minden más anyagból készült halászcsizmát. —

Kérdézősködére szívesen megnevezem, hogy mely tógazdaságoktól lehet érdeklődni, a nagyon bevált VULKÁN-HALÁSZCSIZMÁIMRÓL

BARNA BÉLA gumiüzem, PÉCS
Ferenciek u. 8.

Halbizományi és Halértékesítő Rt.

A Magyar Tógazdaságok Rt. kizárólagos bizományosa

Igazgatóság: Budapest, V., József-tér 8. Telefon: 18-09-21, 18-09-22.

Levélcím: Budapest 4, postafiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.

Telep és iroda: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 18-56-36.

Elárúsítóhely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Telefon: 18-56-36.

Szállítási iroda: Budapest, I., Budaörsi-út 87. Telefon: 26-87-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű, gyorsnövésű egy- és kétnyaras tenyészpontot, anyapontot, minden más tényészhalat s megtermékenyített fogassüllőikrát.

